



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### **Adversvs Omnia Catabaptistarvm Prava Dogmata Heinrychi Bullingeri lib. IIII**

**Bullinger, Heinrich**

**Tigvri, 1535**

**VD16 B 9759**

De discrimine legis & peccati

**urn:nbn:de:hbz:466:1-35433**



nos lege meteri uelit, reperiemur omnes ex æquo & peccatores esse, & damnati. Rom. 3. Omnes peccauerunt & egent gloria dei. Que ista gloria quam deus in nobis desyderat? Nimirū ut simus sancti, puri, & sine omni labe, quemadmodum deus est, qui nos ad imaginem suam creauit. Quandoquidē ergo nihil sumus quā caro & infinitis peccatis obnoxij, desyderat deus hanc in nobis gloriam. Christianus ergo non aestimandus erit ex lege, sed ex fide & gratia.

Dicis, An ergo non est peccatum quod contra legem committitur? Maxime. Qui reditus accipit ab alio in legem committit (Nam hæc lex est, Mutuum date nihil inde sperantes) ergo qui reditus accipit, peccat: ex quo cōsequitur Christianum reditus non posse recipere. Hoc argumentum catabaptistarum, qui sic de Christiano homine loquūtur, ac si oporteret Christianum hominem immunem esse ab omni peccato. Nam omnino ita colligunt: Peccat, ergo Christianus non est. Quum Ioannes dicat: Si dixerimus, peccatum non habemus, ueritatem non facimus &c. Si uero peccata nostra agnoscimus & confitemur, fidelis est deus &c. Ignorant autem discrimen inter legem & peccatum, de quo sic nota.

## DE DISCRIMINE LEGIS

& peccati.



TRACTATUS

**L**Ex nihil aliud est quam aeterna & incommutabilis uoluntas dei. Quemadmodum uero deus excelsus est, purus & impollutus, ita & lex eius excelsa est, sancta, pura et immaculata. Quandoquidem ergo animus noster terrenus est, pollutus, foedus, & uiciosus, primus gradus diuinae legis est, ut ducat nos in cognitionem nostris ipsius, in hoc nempe, quod indicat nobis quae et qualia deus à nobis requirat, quaeque in nobis desyderet, quod dum prestare nullo pacto possumus, debitores nos esse dei lex ostendit. Praeterea quum his carere non possumus, nec sine illis esse, quae nobis uetat deus: iam, ne uitium illud naturae nostrae insitum ceteris fraudi & damno sit, sequuntur in lege prohibitiones quaedam, quae naturales impetus & affectus, ne erumpant, cohibeant. Porro si omnino erumpere contigerit, tertio loco poenae constituntur transgressoribus, ne impune hoc fecerint, quibus tanto malo occurratur, & ne latius serpat caueatur. Quae haecenus diximus, praecipis ipsis dei manifestum faciemus. Praecipit deus, Ne concupiscas. Hac lege proposita, introspecte te ipsum penitius, et expende omnia facta, dicta, & cogitata tua ad hanc regulam, inuenies deum esse summe perfectum & sanctum, legemque eius non minus sanctam & puram: te contra impurum & omni parte pollutum. Perspicias ergo iam quasi in speculo foeditatem tuam, sordes tuas, & corruptissimam naturam, & quae

Gradus in legibus diuinis.

Aug. super Ioannem, tract. 41.



et qua gloria sis destitutus quam in te desyderat deus, quam sis sub peccatum uenundatus, qui in peccato sis conceptus, enutritus, qui in peccatis haectenus uixeris, & adhuc uiuas, quam sis undiq; adfectibus impuris obnoxius. Ex his primus fructus euangelij progerminat, peccatorum scilicet cognitio & detestatio &c.

Ceterum ne morbus ille tam pestifer ingenitus carni nostrae, ne corrupta haec & uitiata natura, alijs sit damnosa, addidit alia praecpta diuina sapientia, quibus uetatur, ne furemur, ne adulterium committamus &c. Quod si primam & perfectissimam legem (ne concupiscas) seruaremus, nihil opus fuisset posterioribus praecptis, de non furando &c. Quu uero praeciderit deus, non fore ut non concupiscamus, repagulum concupiscentiae addit, ne intus latens concupiscentia, foras in damnum proximi nostri erumpat. Tametsi enim concupiscentia intus furit & insanit, domatur tamen haectenus, ne licentius grassetur & ferociat, ne Iac. 1. ue in opus ipsum turpiter erumpat. Si ui uero ruptis repagulis affectus erupit, & scelus designat, idq; cum offensione & iniuria proximi, tertius gradus diuinae legis accedit, & in transgressorē animaduertit. Aliud exemplum. Praecipit deus ne irascamur, sed ira ingenta nobis est non minus quam concupiscentia. Adhuc tamen deus praecipit ne irascamur. Quum ergo natura sumus irati, natura sumus peccatores. Hoc uero



TRACTATUS

ignoramus, donec primo legis gradu (Noli irasci) huius admoneamur. Vicio huic naturali medetur deus secundo gradu legis (Ne occidas) quo cauetur ne morbus iste erumpat & proximo noceat. Domatur ergo iræ affectus, ne quemadmodum in beluis pro libidine insolescat. Iam si frenum hoc abijciat, & iugum dei excutiat, hominem occidendo, adest multa in tertio gradu, ut & ipse occidatur. Facile iam videre est, quatenus lex peccatores nos faciat, damnet, & crudelis sit atq; horribilis. Rursus quatenus hominem oblectet et consoletur. Deinde quomodo vitæ nostræ sit regula, poenâq; transgressorum. Postremo quomodo iustis lex non sit posita. In primo enim gradu legis innotescit nobis, quàm purum quàm sanctū bonum sit deus, & hac parte summo gaudio afficit pium hominem, cui deus se tam familiarem exhibet, quem suo alloquio dignatur, cui secretissimam & sanctissimam uoluntatem suam reuelat. Quod si homo ingenium suum uitij infectum uitamq; suam corruptissimā & impurissimam, cum hac sanctissima dei uoluntate conferre inceperit, tantas sordes tantamq; imbecillitatem in se deprehendet, ut non iniuria, propter peccatorum suorum colluuiem, grauitatem, multitudinemq; exhorrescat & plane desperet, quum uidet se iure damnatum & omni ope ac salute destitutum. Hac ergo parte lex eum terrere & damnare dicitur. Tertio uero gradu legis  
 poena